

[Bodil Koch.]

hed ved udviklingen herhjemme, at alle de såkaldte radikale frihedskrav, som i de fleste andre lande er fremført af kirkefjendtlige, radikalt indstillede kredse, her i Danmark først er ført frem af kirkens egne folk. Jeg tænker på kravet om tvungen borgerlig vielse, borgerlig konfirmation, ophævelse af alle borgerlige konsekvenser af tilhørighed til kirken, forslag, som under Grundtvigs medarbejderskab forelagdes af Spandet så tidligt som i rigsdagssamlingen 1850—51.

Men det mærkelige er, at trods denne historie var kravet om adskillelse af kirke og stat ikke gennemført i det grundlovsforslag, som mit parti søgte at få vedtaget umiddelbart før krigen. Dette forslag gentog bestemmelserne fra 1849-grundloven om den evangelisk-lutherske kirke som den danske folkekirke, og baggrunden herfor var en dobbelt, dels den, at langt det overvejende flertal — man regner med 97 pct. af befolkningen — faktisk ikke har ønsket at træde ud af folkekirken, men stadig lader deres børn døbe og stadig lader kirken foretage begravelser, stadig har tilknytning til kirken, dels — og det er ikke mindre vigtigt — at den bestående ordning også set fra et socialdemokratisk synspunkt har vist sig at være tilfredsstillende. Man kan i langt mindre grad end før tale om kirken som stående på de besiddendes side, og den danske kirkes folkelige opbygning frister ikke kirken til at søge magt, som i andre lande den kristne kirke gennem historien stadig har været fristet til — og stadig også er faldet for fristelsen.

Indenfor de kirkelige kredse er det i det store og hele gået på samme måde som indenfor socialdemokratiet, således at det kirkelige krav om adskillelse af staten og kirken sikkert er meget mindre levende i dag, end det før har været. Det er heller ikke dette spørgsmål, der i dag er til drøftelse, men som baggrund for vore overvejelser tror jeg, det er nyttigt at tage dette med. Der kan måske en dag være grund til at tage spørgsmålet op, men det kan ikke ske i denne sammenhæng.

Forudsætningen for det lovforslag, vi i dag har til behandling, er den givne kirke, folkekirken, og spørgsmålet er da, hvorledes denne kirke skal styres. Det er lige nævnt, at grundlovens fædre tænkte sig en eller anden form for kirkeforfatning. Derfor blev der allerede i 1853 nedsat et kirkeligt udvalg. Det har haft ikke mindre end tre efterfølgere, som tilsammen har arbejdet i mange, mange år, det sidste som bekendt 1928—40, og alligevel har aldrig en kirke-

forfatning kunnet blive gennemført. Oppositionen er kommet fra skiftende hold. Det er også rigtigt, at der en overgang i kredse indenfor socialdemokratiet var en vis sympati for en kirkeforfatning, men oppositionen har altid været stærk nok til, at sagen har måttet opgives. Derfor er der grund til at betænke sig vel. Vi kan ikke lovgive, synes jeg, fordi vi er i sådan en slags jubilæumsstemning i anledning af grundlovens 100 års jubilæum. Der må være tungtvejende historiske forhold, der har stillet sig i vejen for dette ved første øjekast så rimelige krav om en speciel selvstyreordning eller, som specielt her, en kirkerådsordning for folkekirken. Der er een ting, synes jeg, der i hvert fald er givet, nemlig at når fire kirkelige udvalg ved forhandling gennem 100 år ikke har kunnet skabe enighed her, kan en sådan ordning ikke pludselig gennemføres, fordi et bestemt politisk parti — det være sig det ene eller det andet — fremfører det. Og jeg tror altså, at hvor meget det ærede medlem hr. Fibiger taler om noget helt nyt, så sigter dette lovforslag uundgåeligt imod en art kirkeforfatning.

Man kunne spørge, hvad man skal med officielle kirkerådserklæringer. Det er dog ikke sådan, at der ikke nu tages de mest vidtgående hensyn til kirkens interesser, når der lovgives på rigsdagen. Der forhandles med de kirkelige organisationer, enhver kan fremlægge sine synspunkter for rigsdagsudvalgene. Der indhentes erklæringer fra biskopperne, fra det teologiske fakultet, og det er iøvrigt også sådan, som allerede den højtærede kirkeminister var inde på det, at kirkens røst er ikke på den måde eentydig. Og hvordan skulle rigsdagen stille sig, hvis man så ikke fik en eentydig erklæring fra et eventuelt kirkeråd?

Personlig så jeg helst, at denne sag ikke var rejst, men når den er rejst, kan den ikke ordnes i en håndvending. I det hele taget tror jeg ikke, man kan gå frem efter disse linier, uden at ønsket derom rejses på bred basis gennem et kirkeligt udvalg. Det forekommer mig i og for sig mærkeligt, at netop de folk, der taler så meget om at sikre kirkens frihed mod rigsdagens overgreb, vil foreslå denne bekendelsesløse rigsdag at gribe ind på et afgørende punkt, hvorom man ved, at der absolut ikke hersker enighed i kirken. Jeg synes simpelthen ikke, det kan gøres. Det eneste vi kan, er eventuelt i udvalget at tage spørgsmålet op til en fordomsfri undersøgelse og se, om man på en eller anden måde kan gå videre med sagen. Forsåvidt kunne jeg standse her, men jeg